

BELGISCHE **SHIATSU** FEDERATIE
FÉDÉRATION BELGE DE **SHIATSU**

Shiatsu in België

Verslag praktijkonderzoek

Januari 2023

Inhoudsopgave

Methodologie	blz. 3
Respondenten en hun geografische spreiding	blz. 4
Anciënniteit	blz. 5
Praktijkstructuur en mederwerkingen	blz. 6
Sessie tarieven	blz. 6
Arbeidstijd	blz. 6
Omzet	blz. 7
Klanten	blz. 8

Methodologie

Dit onderzoeksrapport is geen wetenschappelijke studie. Het bevat de resultaten van een elektronische raadpleging die in december 2022 en januari 2023 via Google Form is uitgevoerd. Twee formulieren, één in het Frans en één in het Nederlands, werden ingevuld en iedereen had de keuze om anoniem te antwoorden in de taal van zijn keuze.

De antwoorden werden verwerkt door het personeel van de Belgische Shiatsu Federatie (BSF): ze werden manueel opgenomen in een excel-bestand en indien nodig geconsolideerd om resultaten te verkrijgen voor de hele groep. De grafieken werden in Excel gegenereerd uit hetzelfde bronbestand.

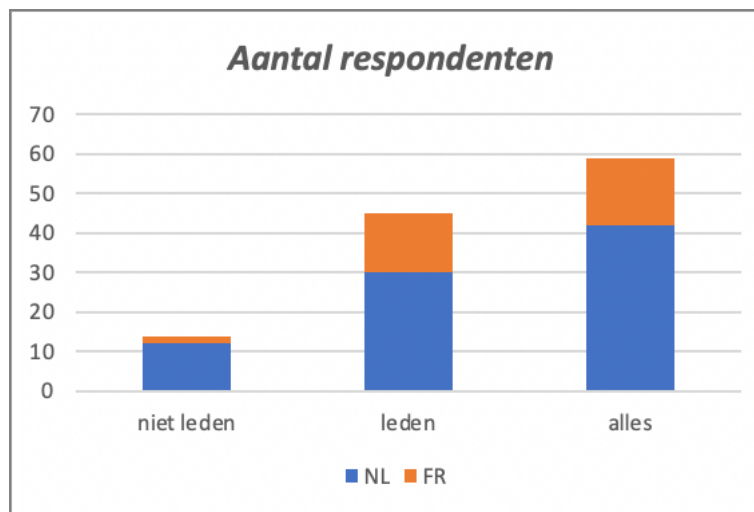
De resultaten worden meestal gepresenteerd als die van de "respondenten". Voor sommige hoofdstukken worden de resultaten geëxtrapoleerd naar alle bij de BSF aangesloten beoefenaars door een verhouding van 1 op 5 (zie hoofdstuk 1). In dit geval bevat de extrapolatie per definitie een foutenmarge, maar de steekproef lijkt voldoende representatief.

Voor het laatste punt van het onderzoek (aantal cliënten in België) kan de steekproef niet als voldoende representatief worden beschouwd (extrapolatieverhouding van 1 op 16). Niettemin gaven wij er de voorkeur aan dit punt in het verslag te laten staan als een eerste stap naar een meer bevredigende toekomstige studie.

Tot slot verklaarden twee beoefenaars onder de respondenten dat zij sinds de covid crisis alle activiteiten hadden gestaakt en twee beoefenaars verklaarden dat zij in het referentiejaar (2021) wegens ziekte een uitzonderlijk beperkt aantal weken hadden geoefend. Deze antwoorden zijn echter opgenomen in de resultaten. Er moet rekening mee worden gehouden om de resultaten van bepaalde hoofdstukken beter te begrijpen, met name die welke betrekking hebben op de activiteit (of "activiteitsafhankelijk").

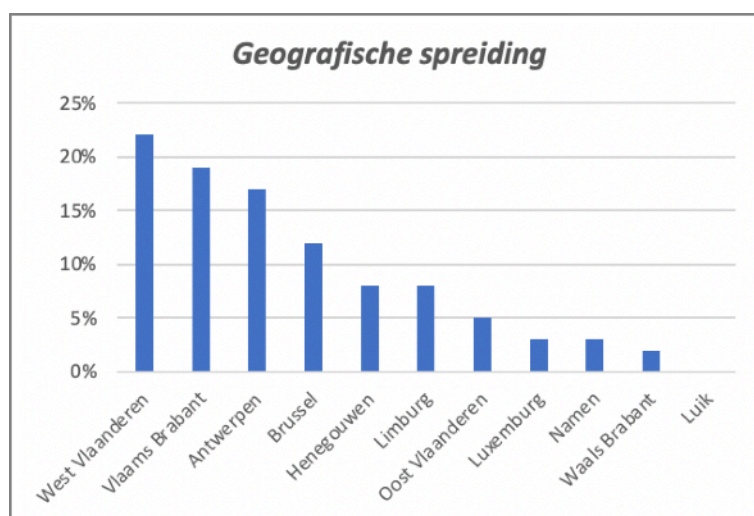
De BSF staat ter beschikking van iedereen die meer informatie over de methode wil krijgen.

Respondenten en hun geografische spreiding

In totaal hebben 59 personen op de enquête geantwoord, waarvan 45 leden van de Belgische Shiatsu Federatie (hierna BSF), d.w.z. 76% van de respondenten, en 14 niet-leden, d.w.z. 24% van de respondenten. Dit betekent dat één op de vijf leden (45 van de 240 leden) de enquête heeft beantwoord.

Bij de vorige enquête (januari 2021) hebben 123 mensen gereageerd, meer dan het dubbele van het huidige aantal deelnemers. Op dat moment was het aandeel niet-leden dat aan de enquête deelnam echter ook iets hoger (31% in 2021 in plaats van 24% in 2023).

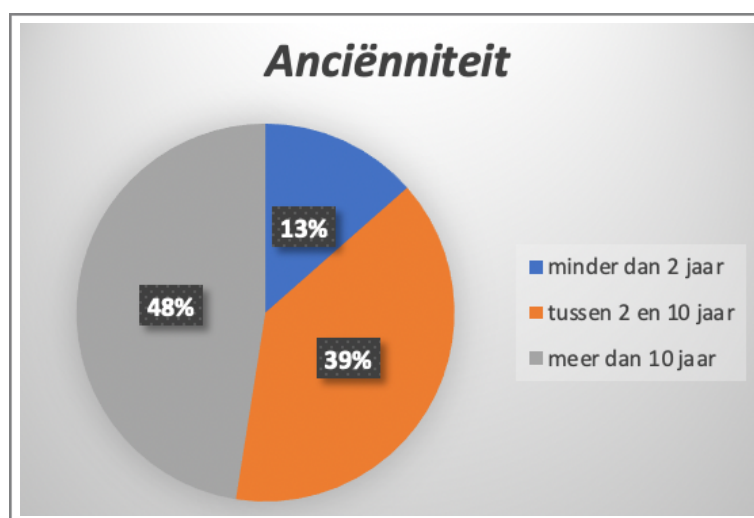

De verhouding tussen Noord en Zuid is ongeveer $\frac{3}{4}$ - $\frac{1}{4}$, maar de groep niet-leden is meer vertegenwoordigd in het Noorden dan in het Zuiden van het land. Er kunnen verschillende hypothesen worden aangevoerd om het verschil in het aandeel van niet-leden te verklaren:

- er zijn meer niet-leden in het noorden van het land;
- NL niet-leden zijn meer vertegenwoordigd in de FBS-database en/of zij hebben meer gereageerd op de enquête;
- ...

In ieder geval is er, zelfs na correctie voor de bovengenoemde vertekeningen, meer ruimte voor verbetering van het aantal FBS-leden in het noorden dan in het zuiden.

Anciënniteit

Ongeveer de helft van de respondenten (47,50%) heeft meer dan 10 jaar anciënniteit. 39% van de beoefenaars heeft een gemiddelde anciënniteit, tussen 2 en 10 jaar. De groep beoefenaars met minder dan 2 jaar anciënniteit is beperkt tot 13,50%.

In de vorige enquête was de groep "oude" beoefenaars (meer dan 10 jaar) kleiner (37%). Een mogelijke verklaring is dat de covidperiode de aanwerving en dus de komst op de markt van aanbieders met minder dan twee jaar ervaring heeft beperkt; de crisis kan ook het vertrek van collega's met een minder gevestigde praktijk hebben veroorzaakt.

Praktijkstructuur en medewerkingen

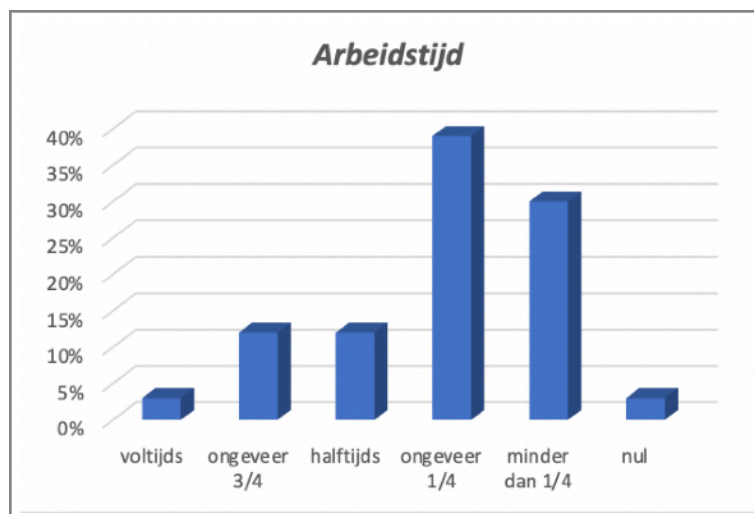
Er zijn weinig beoefenaars die in multidisciplinaire structuren werken (13%). Dit belet niet dat bijna de helft van de beoefenaars (44%) functionele samenwerkingsverbanden aangaat met andere zorgverleners, of het nu gaat om gezondheidswerkers (artsen, psychologen, enz.) of niet (andere shiatsubeoefenaars...).

Sessie tarieven

Ongeveer de helft van de beoefenaars (52%) werkt met een "mediaan" honorarium dat ligt tussen 50 (18%) en 60 euro (34%). De rest bevindt zich zowel aan de onderkant (22% van de beoefenaars vraagt 45 euro of minder) als aan de bovenkant (22% van de beoefenaars vraagt 70 euro of meer).

Arbeidstijd

3% van de respondenten oefent helemaal niet. Hieruit wordt afgeleid dat deze respondenten niet aangesloten zijn, aangezien de effectieve praktijk een voorwaarde is voor het lidmaatschap.

Meer dan 8 van de 10 beoefenaars (81%) hebben een praktijk die beperkt is tot halftijdse arbeid of minder. Binnen deze groep zijn degenen die quarter-time (of minder dan quarter-time) werken het talrijkst (69%).

De groep beoefenaars die van hun kunst leven is zeer beperkt: 12% van hen beoefent $\frac{3}{4}$ tijd en slechts 3% leeft voltijds van shiatsu. Deze groep is kleiner dan in de vorige enquête, toen 33% verklaarde dat hun hoofdactiviteit shiatsu was.

Van de overgrote meerderheid van de deeltijdbeoefenaars (97%) geeft 17% ook les in shiatsu, 15% heeft een medisch of paramedisch beroep en de anderen hebben diverse functies, die soms verband houden met gezondheid of welzijn (activiteiten in verband met yoga of coaching bijvoorbeeld).

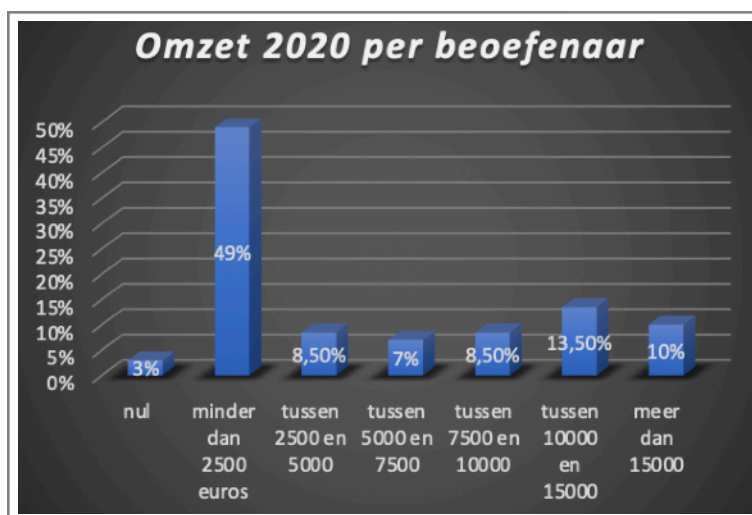
7% van de deeltijdwerkers oefent geen enkele andere activiteit uit. Deze groep is afgenomen in vergelijking met het onderzoek van 2021, waar 22% van de beoefenaars verklaarde geen andere activiteit dan shiatsu te beoefenen. Deze ontwikkeling lijkt te getuigen van een relatieve onzekerheid van de beoefenaars voor wie de beoefening van shiatsu als enige beroepsactiviteit steeds minder mogelijk wordt.

Omzet

De hoogte van de omzet is gecorreleerd met de arbeidstijd.

Minder dan 1 op de 10 beoefenaars lijkt te leven van hun activiteit, met een omzet van meer dan 15.000 euro per jaar.

Voor de overgrote meerderheid van de beoefenaars is shiatsu een secundaire activiteit, zelfs zeer secundair, aangezien de helft van alle beoefenaars een jaarlijkse omzet van minder dan 2.500 euro heeft.

Deze verhoudingen zijn vrijwel identiek aan die van 2021 (dan op de omzet van 2019). Dit wijst erop dat, hoewel de inkomens tijdens de covid crisis daalden als gevolg van de verbodsmaatregelen, de inkomens van de beroepsbeoefenaars na de crisis weer op het niveau van vóór de crisis zijn gekomen.

Klanten

Klantgrootte is gecorreleerd met werktijd.

Aantal sessies per beoefenaar

Meer dan een op de twee beoefenaars (56%) geeft minder dan 100 sessies per jaar (d.w.z. gemiddeld minder dan 2 sessies per week). 15% van de behandelaars geeft tussen 100 en 200 sessies per jaar (d.w.z. gemiddeld tussen 2 en 4 sessies per week). 12% van de behandelaars geeft tussen 200 en 300 sessies per jaar (d.w.z. gemiddeld tussen 4 en 6 sessies per week). Minder dan een op de 10 beoefenaars (7%) geeft meer dan 8 sessies per week.

Aantal klanten per beoefenaar

Bijna $\frac{3}{4}$ van de beoefenaars (73%) bereikt niet meer dan 40 nieuwe cliënten per jaar. Een vijfde van de beoefenaars (22%) bereikt tussen 40 en 100 nieuwe cliënten per jaar en slechts 5% van de beoefenaars bereikt meer dan 100 nieuwe cliënten per jaar.

Aantal klanten in België

Door elke groep cliënten, afgerond op de mediaanwaarde, te vermenigvuldigen met het aantal beoefenaars die op de enquête hebben gereageerd, kunnen we concluderen dat de beoefenaars die op de enquête hebben gereageerd, in het referentiejaar 2.320 verschillende cliënten hebben behandeld.

Als we dit cijfer met vier vermenigvuldigen, kunnen we afleiden dat alle bij de BSF aangesloten practici een aantal verschillende cliënten hebben behandeld dat de 9.280 benadert, d.w.z. een gemiddelde van ongeveer 39 cliënten per practicus (zoals we in het vorige punt hebben gezien, gaan achter dit cijfer grote verschillen schuil). De meeste van deze cliënten kregen elk 2 tot 9 sessies.

Ervan uitgaande dat het aantal actieve beoefenaars in België bijna 1000 bedraagt (zie enquête 2021 over dit onderwerp), kunnen we concluderen dat het jaarlijkse aantal cliënten dat minstens één keer door een shiatsubeoefenaar (al dan niet lid van de BSF) wordt behandeld, bijna 37.000 cliënten bedraagt.

In de veronderstelling dat de helft van deze 37.000 klanten het ene jaar op het andere blijven raadplegen, besluiten we dat in de afgelopen 10 jaar 185.000 Belgen minstens één keer een shiatsubeoefenaar hebben geraadpleegd.

Dit cijfer vertegenwoordigt 1,6% van de Belgische bevolking, wat overeenkomt met het percentage van de bevolking dat gebruik maakt van bepaalde niet-conventionele praktijken zoals acupunctuur, homeopathie of chiropractie.¹

¹ « In 2018 heeft één op de 10 Belgen (11,2%) in de 12 maanden voorafgaand aan het onderzoek een niet-conventionele therapeut geraadpleegd (homeopathie, acupunctuur, chiropractie en osteopathie). Osteopathie wordt het meest geraadpleegd (8,4%), de andere drie soorten worden in veel mindere mate geraadpleegd (1,7% tot 1,9%). » (bron: Health Interview Survey, Sciensano, 2018)

O-KI 0476999421 o-ki@o-ki.be https://www.o-ki.be Shiatsu humain Avenue de l'Université 61, Ixelles, Belgium	KAJUDO 0495688746 elisa@kajudo.be http://www.kajudo.be Shiatsu humain Avenue des Villas 3, 1340 Ottignies-Louvain-la-Neuve, Belgique	WHITE SUN 0476 42 24 48 sigrid.vanhuynne@telenet.be https://sigridvanhuynne.com/ Shiatsu equin Brugsesteenweg 10 8433 St-Pieters-Kapelle BE
SHINZUI SHIATSU SCHOOL 0474 396552 peteralbrechtshiatsu@gmail.com https://www.shinzui-shiatsu.be Shiatsu humain Diksmuidestraat 12, 9000 Gent, België	WELLNESS ACADEMIE info@wellnessacademie.com Shiatsu humain Heidestraat 6b, Hasselt, België	EQUINA BV 0475648879 evy@equina.be https://www.equina.be/ Shiatsu humain, Shiatsu equin, Shiatsu canin Herdersstraat 14, 2560 Nijlen, België
IDO SCHOOL 0498041688 info@idoschool.be https://idoschool.be/ ido Shiatsu humain La Place 16, 1325 Corroy-le-Grand, Belgium	LIFE FORCE SHIATSU 0474519660 andries.nadia@telenet.be https://www.lifeforceshiatsu.com Shiatsu humain Mastenhof 7 2560 Kessel BE	BELGISCHE SCHOOL VOOR PAARDENSHIATSU 0476 22 52 07 harasdestroisfontaines@skynet.be http://www.painthorse-ranch.be Shiatsu equin Morville 99 6940 Durbuy BE
INTERNATIONALE SHIATSU SCHOOL 33091702 info@issshiatsu.be http://www.issshiatsu.be Oude Baan 104, 2390 Malle, België	KAIZENDO SHIATSU ACADEMIE 0498 246 633 dominique.respens@gmail.com https://www.shiatsu-academie.be Shiatsu humain Rodenburgplein 25, Kortrijk, België	KINK'UMA 0460968905 kinkuma@outlook.fr https://www.facebook.com/KinkUma-Ecole-de-Shiatsu-equin-848957615465649/ Shiatsu humain, Shiatsu equin, Shiatsu canin Rue des Hautes Arches 3, 5340 Gesves, Belgique
IOKAI SHIATSU SCHOOL BRUSSELS 0486 68 01 96 shiatsu.iokai@gmail.com http://www.iokai-shiatsu.be/index.html Shiatsu humain Rue du Brochet 55, Ixelles, België	ECOLE ITINÉRANTE DE SHIATSU EQUIN KI&ZEN 0476 26 70 83 evy@kizen.be http://www.kizen.be Shiatsu humain, Shiatsu equin Rue du Centre 30 5333 Sorinne-la-Longue BE	LÔ-KAÏ - SHIATSU ARLON 0498 361 718 laurence.stoffel@lokaishatsu.be https://www.lokaishatsu.be Shiatsu humain, Shiatsu equin Rue du Moulin Lampach 6, 6700 Arlon, Belgique
INU-KI 0477 685 099 sylvia.collins@chemindubienetre.eu http://www.inu-ki.be Shiatsu humain, Shiatsu equin, Shiatsu canin Rue Julien d'Andrimont 11/003, 4000 Liège, Belgique	IYASHI 0496 83 55 18 annelies@iyashi.be https://www.iyashi.be Shiatsu humain Tweekeleiewegenstraat 71, Heverlee 3001 Leuven, België	OOST WEST CENTRUM 03 230 13 82 info@owc.be https://www.owc.be Shiatsu humain Van Schoonbekestraat 148, Antwerpen, België

De Belgische Shiatsu Federatie (FBS), opgericht in 1990, is de enige representatieve federatie van shiatsubeoefenaars die actief zijn op het Belgische grondgebied. De BSF is zelf aangesloten bij de European Shiatsu Federation (ESF). Zij vertegenwoordigt ongeveer 240 beoefenaars en 18 scholen voor beroepsopleiding. De BSF heeft de volgende doelstellingen:

- Bijdragen tot het aanbieden van kwaliteitsshiatsu aan het Belgische volk, met name door de kwaliteit van de beroepsopleiding te ontwikkelen.
- Shiatsu laten erkennen,
- Zorgen voor een goede zichtbaarheid van shiatsu bij het grote publiek
- De leden verenigen om emulatie, collegialiteit, intercollegiale toetsing aan te moedigen...
- Leden efficiënte en nuttige diensten aanbieden.